

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSFR ze dne 15.08.1991, sp. zn. RTovp 45/91, ECLI:CZ:NS:1991:RTOVP.45.1991.1

Číslo: 4/1992

Právní věta: Uplatnění benefícia cohaesionis podle § 14 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci č. 119/1990 Sb. není závislé na tom, zda trestný čin spoluodsouzeného je či není výslovně uveden v § 4 cit. zákona. Uplatnění tohoto ustanovení je však procesně vázáno souvislostí s rozhodnutím v přezkumném řízení podle § 14 odst. 1 zákona o soudní rehabilitaci a nelze se ho účinně dovolávat po pravomocném skončení takového řízení.

Soud: Nejvyšší soud ČSFR

Datum rozhodnutí: 15.08.1991

Spisová značka: RTovp 45/91

Číslo rozhodnutí: 4

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Beneficium cohaesionis, Rehabilitace soudní

Předpisy: 119/1990 Sb. § 14 odst. 2
§ 30

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud ČSFR zamítl stížnost vyššího vojenského prokurátora proti usnesení vyššího vojenského soudu v Trenčíně z 25. 6. 1991 sp. zn. 3Rtv 88/91, jímž byl podle § 9 zák. č. 119/1990 Sb. zamítnut návrh prokurátora podle § 5 odst. 2 cit. zák., který se dožadoval, aby vyšší vojenský soud podle § 14 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. zrušil rozsudek vyššího vojenského soudu v Trenčíně sp. zn. T 9/81 ze dne 19. 2. 1982 v té části, v které byl P. P. odsouzen pro trestný čin podle § 167 odst. 1 tr. zák.

Z odůvodnění:

Ve své stížnosti vyšší vojenský prokurátor v Trenčíně poukazoval na ustanovení § 14 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb., podle něhož soud rozhodne vždy též ve prospěch spoluodsouzeného, jestliže důvod, z něhož soud rozhodl ve prospěch prvního odsouzeného, prospívá též dalšímu spoluodsouzenému. Protože bylo pravomocně rozhodnuto, že skutek M. W., pro který byl tento odsouzený původním rozsudkem uznán vinným trestným činem přípravy vyzvědačství, není trestným činem, nemohl se ani spoluodsouzený P. P. dopustit trestného činu nepřekažení tohoto činu podle § 167 odst. 1 tr. zák.

V odůvodnění svého rozhodnutí vyšší vojenský soud uvedl, že se zabýval otázkou, zda je dáno

„dobrodiní souvislosti“ ve smyslu § 14 odst. 2 zák. č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci. Z § 4 tohoto zákona jednoznačně vyplývá, že § 167 tr. zák. tam uveden není. Proto soud dospěl k závěru, že se na spoluodsouzeného P. P. zákon č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci nevztahuje. Je toho názoru, že v daném případě může být náprava učiněna pouze cestou mimořádných opravných prostředků, které jsou uvedeny v § 30 citovaného zákona.

Proti tomuto usnesení podal vyšší vojenský prokurátor v zákonné lhůtě stížnost. Uvádí v ní, že účelem zákona č. 119/1990 Sb. o soudní rehabilitaci je kromě jiného umožnit rychlé přezkoumání případů osob, protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonnosti na úseku trestního řízení, a zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění. Prokurátor má za to, že po zproštění M. W. měl vyšší vojenský soud zrušit též odsuzující výrok rozsudku k osobě P. P., protože § 14 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci mu to ukládá. Vyšší vojenský soud vycházel ve svém rozhodnutí z mylného právního názoru, že pokud § 167 tr. zák. není uveden ani v § 2 ani v § 4 zákona o soudní rehabilitaci, není soud oprávněn vynést rozhodnutí o zrušení odsuzujícího výroku pro tento trestný čin, i když další okolnosti pro použití § 14 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci jsou dány. Pokud by takový názor měl být přijat, potom by podle názoru prokurátora ustanovení § 14 odst. 2 tohoto zákona bylo téměř zbytečné. Pokud by sporný trestný čin byl uveden v § 2 odst. 1 zákona o soudní rehabilitaci, byl by rehabilitovaný přímo ze zákona a soud by tuto skutečnost pouze deklaroval. Pokud by takový trestný čin byl uveden v § 4 zákona o soudní rehabilitaci, pak by soud byl vázán povinností podle § 5 odst. 4 tohoto zákona vyrozumět odsouzeného nebo prokurátora o možnosti návrhu na přezkumné řízení. Proto vyšší vojenský prokurátor zastává zcela jiný právní názor, totiž, že ustanovení § 14 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci neváže soud vůbec právní kvalifikací, která byla u dalšího spoluodsouzeného použita. Ze všech uvedených důvodů vyšší vojenský prokurátor navrhl, aby Nejvyšší soud ČSFR podle § 149 odst. 1 písm. a) tr. ř. napadené usnesení zrušil a sám ve věci rozhodl podle § 14 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci.

Nejvyšší soud ČSFR jako soud odvolací přezkoumal na podkladě stížnosti ve smyslu § 147 odst. 1 tr. ř. správnost výroků napadeného usnesení, proti nimž mohl stěžovatel podat stížnost, jakož i řízení napadenému rozhodnutí předcházející. Přitom shledal, že odsouzení voj. P. rozsudkem vyššího vojenského soudu v Trenčíně ze dne 19. 2. 1982 sp. zn. T 9/81 ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 18. 5. 1982 sp. zn. Tov 10/82 je nepochybně takovým rozhodnutím, které má v obecné podobě na mysli § 1 zák. o soudní rehabilitaci. P. P. se tedy právem domáhá účasti na soudní rehabilitaci a zrušení svého nezákonného odsouzení.

Otázkou, kterou Nejvyšší soud ČSFR přitom ovšem musel řešit, bylo, aby se tak stalo odpovídajícím právním postupem, který by ani v budoucnosti rehabilitační rozhodnutí v případě P. P. nezpochybil, neohrozil jeho oprávněný nárok na odškodnění a aby takový postup byl obecně použitelný i v jiných případech *beneficia cohaesionis* podle zákona o soudní rehabilitaci.

Senát Nejvyššího soudu ČSFR považoval za správný právní názor vyššího vojenského prokurátora, že uplatnění tohoto dobrodiní souvislosti podle § 14 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci není závislé na tom, zda předmětný trestný čin spoluodsouzeného je či není výslovně uveden v § 4 tohoto zákona, ale rozhodující je, aby další spoluodsouzený byl odsouzen ve společném trestním řízení a v jednom rozsudku s prvním odsouzeným, aby trestná činnost obou úzce souvisela a aby důvod, z něhož soud rozhodl ve prospěch odsouzeného, prospíval též dalšímu spoluodsouzenému. V ustanovení § 14 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci jde o další zcela samostatný a zvláštní důvod k uplatnění tohoto zákona, podobně jako je jiný takový zvláštní a na § 2 odst. 1 a § 4 nezávislý důvod uveden v § 20 zákona o soudní rehabilitaci.

Uplatnění zákonného důvodu podle § 14 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci je však procesně vázáno souvislostí s rozhodnutím v přezkumném řízení podle § 14 odst. 1 tohoto zákona a nelze se ho účinně

dovolávat po pravomocném skončení takového řízení.

Jestliže tedy vyšší vojenský prokurátor v přezkumném řízení ve věci M. W. neuplatnil beneficium cohaesionis též ve prospěch P. P., a to ani opravným prostředkem poté, kdy vyšší vojenský soud pro svůj odlišný právní názor ve svém rozhodnutí opominul učinit výrok podle § 14 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci, nelze případ řešit jinak než mimořádným opravným prostředkem.

Návrh vyššího vojenského prokurátora podle § 5 odst. 2 zák. o soudní rehabilitaci, aby soud ve věci P. P. znovu jednal a rozhodoval podle § 14 zák. o soudní rehabilitaci, je návrhem na nové zahájení řízení, které pravomocně skončilo usnesením vyššího vojenského soudu v Trenčíně ze dne 7. 8. 1990 sp. zn. 2Rtv 123/90 ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu ČSFR ze dne 25. 9. 1990 sp. zn. RTovp 1/90. Proto byl tento návrh soudem prvního stupně právem zamítnut podle § 9 cit. zák., třebaže v odůvodnění tohoto postupu se právní názor vyššího vojenského soudu a Nejvyššího soudu ČSFR odlišuje (šlo o návrh ve věci, která podle oddílu čtvrtého byla již přezkoumána).

Odvolacímu soudu proto nezbylo než stížnost zamítnout. Současně ovšem senát Nejvyššího soudu ČSFR považuje za nezbytné, aby také rehabilitace P. P. byla dovedena do konce. K tomu je ovšem zapotřebí použít mimořádných opravných prostředků. Jedním z nich je postup podle § 30 odst. 2 zákona o soudní rehabilitaci. Toto ustanovení ukládá generálnímu prokurátoru povinnost podat stížnost pro porušení zákona i v jiných věcech, než jsou uvedeny v zákoně o soudní rehabilitaci, jestliže přezkoumáním zjistí, že k porušení zákona došlo z důvodů uvedených v § 1 tohoto zákona.

Stížností pro porušení zákona je možno ovšem napadnout i usnesení vyššího vojenského soudu v Trenčíně ze dne 26. 2. 1991 sp. zn. 3Rtv 313/90 pro to, že v něm chybí výrok ve smyslu § 14 odst. 2 zák. o soudní rehabilitaci ve prospěch spoluodsouzeného P. P.